

Paradigmele integrării riscului

de Razvan Tudor

Un vechi proverb chinezesc spune că ”dacă te uiți la leopard printr-un tub de bambus vei vedea doar o pată”. Orice comentarii sunt de prisos evidentului exprimat în propoziția anterioară. Perspectiva riscului și a gestionării sale a transformat, însă, acest proverb, în rândul managerilor de risc. Forma sub care îl putem regăsi, deși lipsită de plasticitate, surprinde esențial una dintre cele patru atitudini față de risc: „Un risc neglijat este un risc reținut!”.

Teoria spune că față de risc în genere putem avea patru atitudini: Evitare, Reducere, Transfer și Reținere. Primele două atitudini, în ultimă instanță nu sunt altceva decât forme prin intermediul cărora orice tip de risc, de la cel operațional la cel financiar, pot fi gestionate prin control. Următoarele două atitudini sunt forme prin care gestionarea riscului poate fi făcută prin intermediul finanțării.

De ce am simțit nevoia unor astfel de precizări? Pur și simplu pentru faptul că managementul riscului ca disciplină, în momentul de față se află la o răscruce, surprinsă în cadrul a două paradigme privind integrarea riscului. Aspectul care diferențiază paradigma veche și cea nouă este unul subiectiv și se regăsește în atitudinea individuală sau de grup față de risc în general.

Integrarea riscului urmează în principiu patru etape: Identificarea riscurilor, măsurarea lor, integrarea practicilor și a instrumentelor de gestionare a riscurilor și cercetarea în ansamblu a organizației. Chiar dacă aceste etape par la îndemâna oricui, statistic este evident că foarte puține organizații le utilizează. Cu precădere se remarcă două tendințe în rândul celor care aplică aceste etape: afacerile unde costul marginal al unui risc asumat face diferența între competitori și organizațiile care ținesc a obține profit din transferarea sau reținerea unor riscuri. În ambele situații caracteristic organizațiilor care se implică în aceste procese este faptul că sunt foarte mari iar expunerile sunt în consecință.

Dacă primele două etape, din cele patru enumerate, pot avea un înțeles prin simpla lor enunțare, interesant ar fi de surprins ce înseamnă integrarea practicilor și a instrumentelor. Privind această trăsătură, un hâtru ar putea exclama că „orice naș își are nașul!” În aceasta etapă sunt surprinse instrumentele financiare care pot fi aplicate inclusiv riscurilor nonfinanciare, respectiv instrumentele financiare derivate: contractele futures, contractele cu opțiuni, FRA (forward rate agreement), Swap-urile. Aceste instrumente au apărut din nevoia unei acoperiri a unor riscuri neasigurabile tradițional: variația prețurilor la mărfuri, a cursurilor de schimb și a ratelor dobânzii. Dar și mai interesant este faptul că aceste instrumente și-au găsit o aplicare inclusiv pentru asiguratorii tradiționali prin contracte futures pe starea vremii sau pe riscul de catastrofă.

Paradigmele asupra cărora vreau să insist în continuare vizează soluțiile de integrare a riscului.

Astfel, dacă paradigma veche presupune că pentru gestionarea riscului fiecare departament, din cadrul unei organizații, acționează distinct, cea nouă surprinde faptul că gestionarea riscurilor se realizează la un nivel superior de management. În plus fiecare organizație privește managementul riscurilor ca parte a sarcinilor de serviciu. Procesul de management al riscului este surprins de cele două paradigme și în alte două coordonate: momentul realizării și scara la care se aplică. Modul ad-hoc de reacție la riscuri este caracteristic de asemenea paradigmei vechi pe când cel continuu surprinde evoluția conceptului de gestionare a riscului către actuala paradigmă.

Și în fine, ultima diferență, pare să fie dată de modul de aplicare al politicilor de risc: restrâns sau punctual (iar în acest caz sunt vizate riscurile tradițional asigurabile) și extins sau general când pe baza simulărilor sunt luate în considerare toate oportunitățile și riscurile posibile.

Acest articol a fost publicat in revista Bani Nostri in perioada 2003-2004